

İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE YÖNTEM VE TEKNİKLER: ETKİLİ DİL EĞİTİMİ İÇİN YAKLAŞIMLAR

Ashurova Diloru Tuxtasunzoda

*Angren Üniversitesi Pedagoji ve Diller Fakültesi,
Yabancı Dil ve Edebiyat Bölümü CHT-11 Grubu Öğrencisi,
Bilimsel Danışman: Doç. Dr. Raxmatullayeva D.A.*

Özet: *Bu makalede İngilizce öğretiminde kullanılan temel yöntem ve teknikler akademik açıdan incelenmiştir. Özellikle iletişimsel yaklaşım, doğrudan yöntem, görev temelli öğrenme gibi modern yöntemlerin öğrencilerin dil becerilerini geliştirmedeki etkinliği ele alınmıştır. Ayrıca, teknolojik araçların entegrasyonu ve öğretmen yeterlilikleri de tartışılmıştır.*

Anahtar Kelimeler: *İngilizce öğretimi, yöntem, iletişimsel yaklaşım, dil becerileri, pedagojik strateji*

GİRİŞ

21. yüzyılın hızla değişen bilgi toplumu koşulları, bireylerin çok dilli ve çok kültürlü ortamlarda etkin bir şekilde iletişim kurabilmelerini zorunlu kılmaktadır. Bu bağlamda, İngilizce sadece bir ders konusu değil, aynı zamanda akademik, profesyonel ve günlük yaşamda etkili bir iletişim aracı hâline gelmiştir¹². İngilizce öğretiminin önemi küresel ölçekte artarken, öğretim sürecinde kullanılan yöntem ve tekniklerin niteliği, öğrenme çıktılarının doğrudan belirleyicisidir. Geleneksel öğretim yöntemlerinin, özellikle dil ediniminde yeterli etki yaratmaması, pedagojik yaklaşımların yeniden gözden geçirilmesini gerekli kılmıştır¹³. Öğrencilerin yalnızca dil kurallarını öğrenmeleri değil, aynı zamanda dili etkili ve anlamlı biçimde kullanabilmeleri çağdaş dil öğretiminin temel hedefi hâline gelmiştir. Bu noktada, iletişimsel yaklaşım (Communicative Language Teaching - CLT), görev temelli öğrenme (Task-Based Learning - TBL), doğrudan yöntem (Direct Method) gibi çağdaş yöntemlerin eğitim ortamlarına entegrasyonu büyük önem taşır¹⁴.

¹² Crystal, D. (2003). *English as a Global Language*. Cambridge University Press.

¹³ Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.

¹⁴ Nunan, D. (2004). *Task-Based Language Teaching*. Cambridge University Press.

Dil öğretiminde tek yönlü bilgi aktarımı yerini, öğrenciyi merkeze alan, deneyime dayalı, katılımcı ve etkileşimli öğrenme ortamlarına bırakmaktadır. Teknolojinin hızlı gelişimi de bu dönüşümü desteklemiş, dijital araçlar ve platformlar İngilizce öğretiminin vazgeçilmez parçaları hâline gelmiştir¹⁵. Etkili bir İngilizce öğretimi için yalnızca uygun yöntemlerin seçimi değil, aynı zamanda öğretmenin pedagojik donanımı, öğrenme ortamının uygunluğu ve öğrencinin bireysel özelliklerinin dikkate alınması da gereklidir¹⁶. Bu çalışma, İngilizce öğretiminde kullanılan temel yöntem ve tekniklerin kuramsal altyapısını analiz etmeyi, onların uygulamadaki avantajlarını ve sınırlılıklarını ortaya koymayı hedeflemektedir. Böylece, yabancı dil öğretiminde kaliteyi artırmak isteyen öğretmen, araştırmacı ve eğitim politikacılarına bilimsel bir çerçeve sunulacaktır.

- **İletişimsel Dil Öğretim Yaklaşımı (Communicative Language Teaching - CLT)**

İletişimsel yaklaşım, öğrencilerin dilsel yeterliliklerinin yanı sıra iletişimsel yeterliliklerini geliştirmeyi hedefler. Bu yöntem, dilin gerçek yaşam bağlamında kullanılmasını teşvik eder ve öğrencilerin aktif katılımını esas alır¹⁷. Dil bilgisi öğretimi, iletişimsel bir çerçeve içinde sunularak anlam üretmeye yönelik görevlerle bütünleştirilir. Özellikle grup çalışmaları, rol yapma (role-play), tartışmalar ve bilgi boşluğu etkinlikleri bu yaklaşımda sıklıkla kullanılır¹⁸.

- **Görev Temelli Öğrenme (Task-Based Language Learning - TBLT)**

Görev temelli öğrenme, öğrencilerin hedef dili kullanarak belirli görevleri yerine getirmesine odaklanır. Bu görevler, gerçek hayattaki iletişim durumlarını taklit eder ve öğrencilerin problem çözme, karar verme gibi becerilerini geliştirir¹⁹. Bu yöntem, öğrencilerin motivasyonunu artırır ve dili doğal yolla edinmelerine olanak tanır. Örneğin, bir e-posta yazmak, alışveriş listesi hazırlamak ya da bir gezi planlamak gibi görevler kullanılabilir.

¹⁵ Chapelle, C. A. (2003). *English Language Learning and Technology*. John Benjamins Publishing.

¹⁶ Shulman, L. S. (1987). *Knowledge and teaching: Foundations of the new reform*. *Harvard Educational Review*, 57(1), 1-22.

¹⁷ Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). *Approaches and Methods in Language Teaching*. Cambridge University Press.

¹⁸ Littlewood, W. (1981). *Communicative Language Teaching: An Introduction*. Cambridge University Press.

¹⁹ Ellis, R. (2003). *Task-based Language Learning and Teaching*. Oxford University Press.

- **Doğrudan Yöntem (Direct Method)**

Doğrudan yöntemde, öğretim süreci tamamen hedef dilde yürütülür. Ana dilin kullanımı yasaktır. Dilin doğal edinimi hedeflenir; bu da öğrencilerin dili konuşma yoluyla içselleştirmesini sağlar²⁰. Öğretmen, dili konuşarak ve görseller, jestler aracılığıyla açıklayarak öğretir. Telaffuz ve dinleme becerilerine özellikle vurgu yapılır.

- **Sessiz Yöntem (The Silent Way)**

Bu yöntem, öğrencilerin keşfederek öğrenmesini teşvik eder. Öğretmen minimum müdahale ile öğrencilerin dili kendi kendilerine yapılandırmalarını sağlar. Renkli çubuklar, ses tabloları ve görsel materyaller kullanılarak öğrencilerin dikkatini yönlendirme amaçlanır²¹. Sessiz yöntem, bağımsız öğrenmeyi destekler ve öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını artırır.

- **Teknolojik Araçların Entegrasyonu**

Dijital çağda, dil öğretiminde teknolojinin yeri vazgeçilmezdir. Akıllı tahta, mobil uygulamalar, çevrimiçi quizler ve yapay zeka destekli platformlar gibi araçlar İngilizce öğretimini zenginleştirmektedir²². Öğrenciler bu sayede öğrenmeye her yerden erişebilir, bireysel hızlarına göre çalışabilir ve eğitsel oyunlar aracılığıyla motive olabilirler.

- **Öğretmen Yeterliliği ve Eğitim Programları**

Etkin bir dil öğretimi, sadece yöntemlerin değil, aynı zamanda öğretmenin pedagojik bilgi ve becerilerinin yüksek olmasını da gerektirir. Öğretmen, sınıf içi etkileşimi yönetebilmeli, farklı öğrenme stillerine uygun yöntemleri seçebilmeli ve sürekli mesleki gelişim içinde olmalıdır²³. Hizmet içi eğitim programları ve sürekli geri bildirim süreçleri bu bağlamda büyük önem taşımaktadır.

²⁰ Larsen-Freeman, D. (2000). *Techniques and Principles in Language Teaching*. Oxford University Press.

²¹ Gattegno, C. (1976). *The Common Sense of Teaching Foreign Languages*. Educational Solutions.

²² Warschauer, M., & Kern, R. (2000). *Network-Based Language Teaching: Concepts and Practice*. Cambridge University Press.

²³ Freeman, D., & Johnson, K. E. (1998). Reconceptualizing the knowledge-base of language teacher education. *TESOL Quarterly*, 32(3), 397-417.

SONUÇ

Yabancı dil olarak İngilizce öğretimi, pedagojik yaklaşımların sürekli gelişmesini ve uygulamada çeşitlilik kazanmasını zorunlu kılmaktadır. İletişimsel yaklaşım, görev temelli öğrenme ve doğrudan yöntem gibi çağdaş metotlar; öğrencilerin dört temel dil becerisini (dinleme, konuşma, okuma, yazma) bütüncül şekilde geliştirmeyi hedeflemektedir. Aynı zamanda teknolojinin eğitime entegrasyonu, öğrenme sürecini daha erişilebilir ve ilgi çekici kılmıştır. Ancak bu yöntemlerin etkinliği, öğretmenlerin pedagojik yeterliliği ve uygulama becerileri ile doğrudan ilişkilidir. Dolayısıyla, öğretmenlerin mesleki gelişimi, dil öğretiminde başarının anahtarıdır. Öğrenci merkezli, yaratıcı, anlamlı ve etkileşimli öğretim ortamları oluşturarak; öğrencilerin dili sadece öğrenmeleri değil, aynı zamanda kullanmaları sağlanmalıdır. Bu bağlamda, eğitim politikalarının güncellenmesi ve modern öğretim yaklaşımlarının yaygınlaştırılması büyük önem arz etmektedir.

Kaynakça

1. Crystal, D. (2003). Küresel Dil Olarak İngilizce (2. Baskı). Cambridge University Press.
2. Ellis, R. (2003). Görev Temelli Dil Öğrenimi ve Öğretimi. Oxford University Press.
3. Freeman, D., & Johnson, K. E. (1998). Dil öğretmeni eğitiminde bilgi temellerinin yeniden yapılandırılması. TESOL Quarterly, 32(3), 397–417.
4. Gattegno, C. (1976). Yabancı Dillerin Öğretiminde Sağduyu. Educational Solutions.
5. Harmer, J. (2007). İngilizce Dil Öğretimi Uygulamaları (4. Baskı). Pearson Education.
6. Larsen-Freeman, D. (2000). Dil Öğretiminde Teknikler ve İlkeler (2. Baskı). Oxford University Press.
7. Littlewood, W. (1981). İletişimsel Dil Öğretimi: Bir Giriş. Cambridge University Press.
8. Nunan, D. (2004). Göreve Dayalı Dil Öğretimi. Cambridge University Press.
9. Richards, J. C., & Rodgers, T. S. (2014). Dil Öğretiminde Yaklaşımlar ve Yöntemler (3. Baskı). Cambridge University Press.
10. Shulman, L. S. (1987). Bilgi ve öğretim: Yeni reformun temelleri. Harvard Educational Review, 57(1), 1–22.

11. Warschauer, M., & Kern, R. (2000). Ağ Tabanlı Dil Öğretimi: Kavramlar ve Uygulamalar. Cambridge University Press.
12. Chappelle, C. A. (2003). İngilizce Dil Öğrenimi ve Teknoloji. John Benjamins Publishing.